

ในบทความ Students' voice นี้ ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลมาจากตัวแทนผู้เรียนจากหลากหลาย คณะสาขาชีพและสถาบัน เพื่อให้ผู้อ่านทุกท่านมีความเข้าใจถึงมุมมองของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ อีกทั้งเพื่อให้ผู้อ่านนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนการศึกษาวิทยาศาสตร์ สุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผ่านการสอบถามประเด็นคำถาม ดังนี้

1. ท่านมีความเข้าใจว่าการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพเป็นอย่างไร
2. ประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง
3. คิดว่าการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการทำงานในอนาคตอย่างไร
4. นักศึกษาสามารถเรียนรู้อะไรได้บ้างจากการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ
5. รูปแบบการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพที่ต้องการเป็นอย่างไร
6. อุปสรรคใดบ้างทำให้การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพไม่มีประสิทธิภาพในมุมมองของนักศึกษา

1. ท่านมีความเข้าใจว่าการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพเป็นอย่างไร

นักศึกษาหลายท่านมีความเข้าใจว่าการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพคือการเรียนรู้เป็นกลุ่ม โดยรวบรวมนักศึกษาจากหลายสาขาที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น แพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ พยาบาล มาเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เห็นความคิด และที่แตกต่างกันในการดูแลผู้ป่วย ซึ่งการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพสามารถเกิดได้หลายทาง เช่น การเรียนเป็นกลุ่ม หรือการทำงานร่วมกันในการดูแลผู้ป่วยก็เป็นการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพแบบหนึ่ง

พญ.ภควรรณ ลีลาสุวรรณท์

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์/สุขภาพ
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

“หนูคิดว่าการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ คือ การนำเอานักศึกษาจากหลากหลายสาขาทางสาธารณสุขมาเรียนร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นในการดูแลรักษาผู้ป่วย ไม่ว่าจะ เป็นในบริบทของห้องเรียน หรือการเรียนรู้ร่วมกันในชั้นคลินิก”

นักศึกษาทันตแพทย์ น้ำเหนือ

2. ประสบการณ์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์พบว่านักศึกษาจากหลากหลายสาขา และหลากหลายสถาบัน ยังไม่มีการเรียนการสอนแบบสหวิชาชีพที่มากนัก เพียงแต่จะมีการเรียนจากอาจารย์ที่มาจากสาขาอื่น หรือการทำงานบนเวิร์ดเรียนรู้ผ่านเคสคนไข้เป็นรายเคสที่จะมีการนำหน่วยต่างๆ มาร่วมกันดูแลคนไข้ แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษาคิดว่าเป็นประสบการณ์ที่ดีในการเรียนรู้เพราะได้เห็นมุมมองที่แตกต่างจากวิชาชีพอื่น

“ผมอาจจะยังไม่เคยเรียนแบบสหวิชาชีพในวิชาแพทย์ จึงจะขอยกตัวอย่างในบริบทของวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพแทนครับ ผมได้เรียนรู้เยอะครับ โดยเฉพาะเวลาที่ต้องทำ Application Exercise ซึ่งเป็นแบบฝึกหัดการนำความรู้ที่เรียนไป ไปประยุกต์ใช้จริง ในหลายครั้งความคิดของผมนั้นค่อนข้างแคบ เพราะผมยังอยู่ปี 1 อาจจะยังนึกภาพการเรียนการสอนในชั้นคลินิก หรือเวลาทำแลปต่างๆ ไม่ออก แต่กลุ่มผมก็มีพี่ๆ อีก 3 คน โดยแต่ละคนมีอาชีพที่ไม่เหมือนกัน ทำให้ผมเห็นภาพการเรียนการสอนมากขึ้น รวมถึงได้เห็นไอเดียการประยุกต์ใหม่ๆ ที่ผมไม่เคยคาดคิดมาก่อนด้วย”

นักศึกษาแพทย์ กัญจนจักษ์

“สำหรับหนูที่ได้มีโอกาสศึกษาทั้งในประเทศไทย และจีน หนูคิดว่าการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ ในสาขาแพทย์แผนจีนรวมถึงการบูรณาการความรู้จากหลากหลายสาขามีประโยชน์มากค่ะ โอกาสในการเรียนและการทำงานร่วมกันระหว่างต่างสาขา ทำให้เข้าใจถึงแนวทางการรักษาที่หลากหลายมากขึ้น”

นักศึกษาแพทย์แผนจีน ฌปภา

3. คิดว่าการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการทำงานในอนาคตอย่างไร

จากความเห็นของนักศึกษานั้นมองว่าความสำคัญของการเรียนแบบสหวิชาชีพนั้นแบ่งออกเป็นสององค์ประกอบหลักได้แก่

เพื่อการดูแลคนไข้ให้รอบด้าน การที่ได้เรียนแบบสหวิชาชีพนั้นทำให้ได้รับความรู้มุมมองใหม่ๆ การนำความรู้จากหลายสาขามาประยุกต์ใช้กับผู้ป่วยเพื่อให้การรักษาที่ปลอดภัยและถูกต้อง เพื่อการทำงานร่วมกันได้โดยเข้าใจซึ่งกันและกัน เพราะการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพทำให้ได้เข้าใจลักษณะการงานของต่างสาขา และทำให้เราเคารพการทำงานร่วมกันมากยิ่งขึ้น

จากความสำคัญข้างต้น เป็นความสำคัญที่จะทำให้นักศึกษาเติบโตไปทำงานดูแลคนไข้ได้อย่างครบถ้วนมากขึ้น

“การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพมีความสำคัญต่อการทำงานในด้านทันตกรรม เพราะผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาทางทันตกรรมมักมีประวัติสุขภาพที่หลากหลาย เช่น ผู้ป่วยที่เป็นโรคเบาหวาน โรคหัวใจ หรือผู้ป่วยที่กำลังใช้ยาบางชนิดที่อาจมีผลกระทบต่อการรักษาทางทันตกรรม ในกรณีเช่นนี้ ทันตแพทย์อาจต้องปรึกษาวินิจฉัยอื่น เช่น แพทย์เพื่อประเมินความเสี่ยงในการรักษา หรือเภสัชกรเพื่อปรึกษาเรื่องการ用药ที่อาจมีผลกระทบกับการผ่าตัดในช่องปาก การทำงานร่วมกันในลักษณะนี้จะช่วยให้ทันตแพทย์สามารถวางแผนการรักษาที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้ป่วยแต่ละราย”

นักศึกษาทันตแพทย์ นำเหนือ

“ทำให้สามารถปรับตัวกับการใช้ชีวิตในชั้นคลินิกง่ายขึ้น เช่น การเข้าใจบริบทของแพทย์ในการทำงานระหว่างสาขาวิชาชีพ”

นักศึกษาแพทย์ ณิชกร

4. นักศึกษาสามารถเรียนรู้อะไรได้บ้างจากการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ

การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพเปรียบเสมือนการเปิดโลกของการเรียนรู้จากแต่ละสาขา ได้เรียนรู้ความรู้จากสาขาอื่นๆ ที่มีความสำคัญในการดูแลผู้ป่วยในความรับผิดชอบของตัวเอง ได้เรียนรู้วิธีการคิดและการทำงานของแต่ละสาขาและที่สำคัญคือการทำงานที่ได้เรียนรู้แบบสหวิชาชีพนั้นจะสามารถพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสาร การเข้าใจและยอมรับในมุมมองและความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานต่อไปในอนาคต

“ได้มองเห็นภาพกว้าง เป็นองค์รวมในการดูแลคนไข้”

นักศึกษาแพทย์ ศุภธินี

“นอกจากได้เข้าใจถึงประโยชน์ของแต่ละอาชีพแล้วยังได้เข้าใจการทำงานเป็นทีม ได้เรียนรู้ถึงขั้นตอนการดำเนินงานของส่วนต่างๆ ในการรักษาผู้ป่วย ได้ฝึกการสื่อสาร และการจัดการกับงานที่ได้รับมา ได้รับมุมมองและความรู้ใหม่ๆ จากเพื่อนทำงานต่างวิชาชีพหรือตำแหน่งและได้เชื่อมโยงกับการทำงานจริงในอนาคตอย่างชัดเจนขึ้น”

นักศึกษาแพทย์ แพรวพลอย

5. รูปแบบการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพที่ต้องการเป็นอย่างไร

โดยส่วนใหญ่ นักศึกษามีความเห็นว่าการเรียนแบบ active learning เช่น team-based learning (TBL) หรือ Problem-based learning (PBL) สามารถตอบโจทย์การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพได้ เนื่องจากมีการจำลอง case study เพื่อให้เกิดการ discussion การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันจากต่างบทบาทสาขาอาชีพ ทำให้เห็นภาพและเข้าใจในบทบาทการดูแลผู้ป่วยร่วมกันมากยิ่งขึ้น และการที่ได้เข้าไปศึกษาตามสถานการณ์จริงก็จะทำให้เห็นผลลัพธ์ได้ชัดเจนมากขึ้น

“รูปแบบการเรียนรู้แบบ TBL และ PBL ที่นำมาใช้ในปัจจุบันคิดว่ามีประสิทธิภาพและเหมาะสมอยู่แล้วค่ะ เพราะช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การคิดวิเคราะห์ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเคสผู้ป่วยที่หลากหลาย อย่างไรก็ตามการฝึกทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่นๆ ในสถานการณ์จริงก็สามารถเสริมความเข้าใจขอบเขตงานและหน้าที่แต่ละฝ่ายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การฝึกคลินิกที่มีทีมหลากหลายสาขา จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจความสำคัญของการทำงานแบบสหวิชาชีพมากขึ้น”

นักศึกษาทันตแพทย์ น้ำเหนือ

“อยากให้เป็นการเรียนการสอนที่ต้องมีการ Discussion กันเยอะๆ เพราะผมคิดว่า การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพจะเกิดประโยชน์เมื่อแต่ละคนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกัน ทำให้เกิดการเติมเต็มในมุมมองให้กันและกัน”

นักศึกษาแพทย์ กัญจนจักษ์

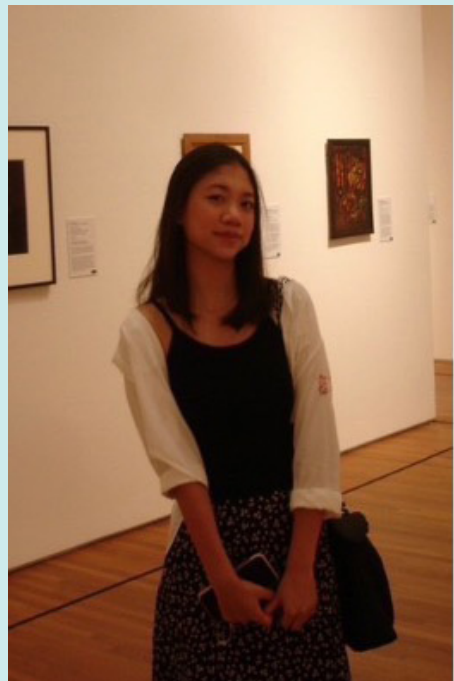
6. อุปสรรคใดบ้างทำให้การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพไม่มีประสิทธิภาพในมุมมองของนักศึกษา

เนื่องจากแต่ละสาขามีการเรียนการสอนแตกต่างกัน ความรู้และวิธีคิดที่ขัดแย้งกัน ทำให้เกิดความไม่เข้าใจ ไม่ยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างวิชาชีพได้และจะทำให้ไม่เกิดการพัฒนา อีกทั้งการที่มีการเรียนแบบสหวิชาชีพที่เร็วเกินไปทำให้มีความสับสนระหว่างเนื้อหาของสาขาตัวเองที่ยังไม่เข้าใจมากนักกับเนื้อหาของสาขาอื่น ทำให้การจะเข้าใจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ยากมากยิ่งขึ้น

สุดท้ายการเรียนรู้จาก case study อย่างเดียวอาจไม่เพียงพอให้มีความเข้าใจเท่าการได้ลงไปปฏิบัติจริง

“อุปสรรคที่ทำให้การเรียนรู้แบบสหวิชาชีพไม่มีประสิทธิภาพอาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น การสื่อสารที่ไม่ชัดเจน เนื่องจากแต่ละวิชาชีพ มีศัพท์เฉพาะ ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความเข้าใจผิด อีกทั้ง ทศนคติหรืออคติระหว่างวิชาชีพอาจทำให้เกิดการไม่เข้าใจ หรือไม่เห็นคุณค่าของกันและกัน ส่งผลกระทบต่อการทำงานร่วมกัน การอ่านจาก case study อย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ ดังนั้นการเข้าร่วมกิจกรรมและทำงานร่วมกันจริงๆ เพื่อสัมผัสถึงความแตกต่างด้านความเชื่อและทรัพยากรที่แต่ละวิชาชีพใช้”

นักศึกษาทันตแพทย์ น้ำเหนือ

“ความแตกต่างของวิชาอาจทำให้เกิดความสับสนเมื่อนำมาผสมผสานกันเช่น แพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนจีนมีมุมมองที่ต่างกัน ทั้งในการตรวจสอบสุขภาพและทางเลือกการรักษา ความแตกต่างของความสนใจเช่นความสนใจที่แตกต่างกันในแต่ละวิชาอาจทำให้การเรียนรู้ไม่สอดคล้องกัน”

นักศึกษาแพทย์แผนจีน ฌปภา

โดยสรุปจากความเห็นของนักศึกษาจากหลากหลายวิชาชีพและหลากหลายชั้นปี ได้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ในการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ ทั้งในแง่ของการดูแลผู้ป่วยให้รอบด้าน และการทำงานร่วมกันในอนาคต แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพยังไม่ได้เป็นที่นิยมมากนักและยังมีข้อจำกัดด้านการสื่อสาร ความแตกต่างขององค์ความรู้ การยอมรับระหว่างวิชาชีพ เป็นสิ่งที่ยังเป็นข้อจำกัดในการเรียนแบบสหวิชาชีพ ซึ่งถ้าหากสามารถพัฒนาและมีการเน้นการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพมากขึ้น จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อไปในการทำงานร่วมกันมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์

ณัฐกร อุดปิยะ

นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ฌปภา ลีลาธวานนท์

นักศึกษาแพทย์แผนจีนชั้นปีที่ 3

วิทยาลัยแพทยศาสตร์นานาชาติจุฬาภรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

น้ำเหนือ ปัญญาวิรุฬห์โรจน์

นักศึกษาทันตแพทย์ชั้นปีที่ 3

คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (หลักสูตรทวิภาษา)

ศุทธิณี ศรีกุล

นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แพรวพลอย นาคใหม่

นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3

คณะแพทยศาสตร์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์ศรีสวางควัฒนราชวิทยาลัย-
จุฬาลงกรณ์ ibsc UCL (PSCM-UCL)

กัญจนจ๊กก์ สุขประเสริฐ

นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

